

ΨΥΧΗΣ ΟΠΤΑΣΙΑ

ΑΣ κατηφεῖς ἐκτάσεις
οὐδὲν ἐσκίαζε νέφος.
Ἡ Δύσις πρὸ πολλοῦ
εἶχεν ἐκπνεύσθη, καὶ
μετὰ τὴν τελευταῖαν
τῆς ἀναλαμψίν, τὸ
μελιχρόδην σκιόφως σιω-
πτιλῶς ἀνά τὸν πεν-
θοῦντα ἐσκεδάννυτο
ὅριζοντα, καὶ οἱ αἰθ-
ρες τὸ μαρανόμενον
οὐράνιον σέλας ἡκολούθουν, εἰς τὴν ἐσχατιὰν
ἀπόσθενύμενον τῆς ἡμέρας, ητὶς εἴχε δαβανωθῆ^ν
ὑπὸ τῶν λευκῶν νεφιδρίων, ἀτινὰ συνέθαπτε
μετ' αὐτῆς εἰς τοῦ ἀπείρου τὴν σιγὴν ὁ κριε-
ρός ζόφος.

Ο Φοῖβος εἶχε συμπεριιάσθη καὶ τὴν τελευ-
ταῖαν χρυσαύγειαν, πᾶν ἡ αἰγάλη ἐνὸς οὐρανίου
φωτὸς εἶχε διασπείρην ἀνά τὰς εὐφοριστούς α-
γαλλάσσεις τῶν ὑπερκοσμίων.

Οὐδὲν ἔκ τῆς γῆς πᾶνταν νά ἐμψυχώσῃ τὴν
ὑπνώττουσαν φύσιν· τὸ ἔαρ καὶ οἱ νυμφῶνες, τὰ
πολυανθῆ τῆς χαρᾶς ἐγκαλλωπίσματα καὶ πᾶν
ὅτι τῆς εὔτυχης νί εἰρωνεία πρὸ ὀλίγου προσ-
εκύνα ως ἀγλαῖδημα, ὡς παρθενίαν. ως ἔρωτα
ἀσπασίου γοντείας, ὑπὸ τὴν νάρκην ἀνεπαύ-
οντο μιᾶς ἀγωνίας, δι' ἣς ἀνέπνεεν ἡ ζωὴ τῶν
στόνων.

Τὰ Χρονεῖματα μακράν· ἐνόμιζε τις, διτὶ^α
αὶ τελευταῖαι ἀκτίνες τῆς ἀνατολῆς παρέσυρον
εἰς τὸ χάος τοὺς περιπλανωμένους ἀγγέλους,
καὶ διτὶ ἀκατονότόν τι θὰ συνετελεῖτο μακράν,
πολὺ μακράν, πέραν τῶν δύσιων τοῦ ὀρατοῦ κό-
σμου, ἐκεῖ, ὅπθεν οἱ μακριδίμοι ἀρχόμενοι
ἀπὸ τῶν μικροσκοπικῶν ἀστερίσμῶν, διευθύνον-
ται πρὸς τὸ ἴδανικὸν τὸ ἀθάνατον.

Τὰ διάστερα ὑψηλὸν πέπλον εἶχον καλυ-
φθῆ, ὃν ἡ μελανὴ φυσιογνωσία τοῦ ἀοράτου εἰ-
χεν ἐκτίνη ἐπὶ τοῦ γαλανοῦ ἐκείνου χάσις.

Μία ἐκταῖς ἀφήροπαζε τὸν νοῦν καὶ τὸν ἐπέτα
εἰς τὸ κενόν, ἵνα περιπλανηθῇ ἀνά τὸ ὑπέρ
γειον ἔρεδος.

Τῶν Ἀρχαγγέλων αἱ πανηγύρεις εἶχον κατα-
παύση, καὶ τῶν ἀνθρώπων Ταξιαρχῶν αἱ χορεῖαι
εἶχον τραπῆτες, ἐνθα ἐτέθη τὸ τέρμα τοῦ ἀν-
θρωπίνου βλέψιατος, καὶ ἐπροχώσουν οὐριο-
δρομοῦσι ἀνά τὸ ἀχανές.

Οὐδὲν αἰθέριον λείψανον τῆς ἑορτῆς τῶν ἀ-
σωμάτων δύντων, καὶ τῶν εἰδυλλίων.

Σιγὴ διεδέχθη τὰς ἀρμόνιας καὶ τὰς πνοὰς
τῆς ἀγνώστου ζωῆς τῶν οὐρανῶν.

Ἐπὶ τοῦ τυμπάνου τῷς γῆς, ητὶς ἐπι-
δεκτικὴ διέμενεν μιᾶς ὀπτασίας ἡ ἐνὸς βι-
αίου κλονισμοῦ, ἐκεῖ, ἐνθα κάτι τι τὸ ἀφάντα-
στον θὰ εἴχε συντελεσθῆ, ἀφοῦ ἐνόμιζε τις, διτὶ^α
καὶ αὐτοὶ οἱ βράχοι ἀνέπνεον, ἐμψυχωθέντες
ὑπὸ μιᾶς ἰδχυρᾶς δυνάμεως ἐπὶ ἐνὸς τεμαχίου
μόνον ἐδάφους, τις οἰδε πόθεν ἀποσπασθέντος,
ἐφαίνετο ὡς νὰ ἥωρετο εἰς σκοτεινὸς πλανήτης,
κομιζῶν ἵσως ἐντολὴν τινὰ τῆς αἰωνιότητος,
ἐπισκοπῶν τὸν τόπον δι' οὗ ἐξῆται νά συνδεθῇ
δι' ἐνὸς ἀπορρήτου. Εἰς κενθύμων μετέωρος τα-

λαντευόμενος, ἀμυχανῶν, καὶ ποθῶν ν' ἀνα-
παυθῆ, νὰ ταφῇ ἵσως μετὰ τὸν ἀσπασμόν, μετὰ
τὸ ἄγγελμα.

Ἄπ' ἄκρον παγερὰ ἐκυοιάρχει ἐ-
σπερινὴ σιγὴ, καὶ εἰς τὴν ἔσομον τοῦ Γολγοθᾶ
κορυφὴν, μιὰ γλαῦξ θρηνῳδοῦσα ἐτάραττε τὸν
Ἰουδαϊκὸν κευθυννα, ὑπνώττοντα μὲ τὰς τε-
λευταῖας ἀπικρισίεις τοῦ παραπαιοντος ὄχλου,
ἐν ἀφρῷσι λύσθη ἀγρίως φωνάζοντος «Σταύρω-
σον, Σταύρωσον αὐτόν».

Μία γλαῦξ, καταθάδασα ἵσως ἀπὸ τὴν γῆν
τοῦ γυμνοῦ βίου, ποντοπόρος ὑπέρ τὰ γαλανὰ
τοῦ Λίγαίου κύματα, συγκομιζούσα ἐν φίλα-
τον φώνημα.

Μία γλαῦξ, ητὶς πρότερον μὲν ἐκ μαρμάρου
ἐπὶ τοῦ ἀετῶματος τοῦ Παρθενῶνας, ηδὶ δὲ ἐμ-
ψυχος νυκτοπλάνος ἐν τῇ σινοῇ προσφιλοῦς ζε-
φύρου, ως περιστερά τῆς λευκῆς κιβωτοῦ, τὸν
κλάδον ἀποκρύψασα τῆς ἐλαίας ἀπὸ τοῦ ἰεροῦ
τῆς Κεκρυπαίας ἀβάτου, ἀνεκάλυψε τέλος μιὰν
σκιάν πρὸ αὐτῆς, ἔνα γίγαντα, ἔνα βράχον, δο-
τις τὴν ἡχητικήτισε, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ
χαῖδε, μιὰν στοναχήν ἐξέπεμψε βαθυτάτην· καὶ
δὲ κλάδος τῆς εἰρηνῆς ἐπανεπαύθη, πέσδων ἐπὶ^α
τῆς σιγηλῆς ἀγκάλης τοῦ ἀγνώστου λόφου.

«Τητο νῦξ, ἀλλά» ή κορυφὴν ἐκείνη περιεφόρονει
τὸν ζόφον καὶ οἱ φωτεινοὶ ὄφθαλμοι τῆς γλαυ-
κῆς δὲν ἴπατῶντο, διτὶ εὐρίσκοντο ἐπὶ τοῦ ἀψύ-
χου Όλυμπου τῆς Ηλαιοτίνης.

Καὶ τὸ ιπτάμενον τῆς σιφίας σύμβολον, πανέ-
ριψον τὸν γάλακτον νοτίδι, ώστε ἐνωτίζετο
τοῦ κυκνείου ἀσματος ἐνὸς μεγάλου θύματος, συνεπόνει
μετά τοῦ ἀγνώστου ὀλοφυριού, δι
μόνος ἐγνηγορῶν ἀποικος ξένος ἐν τῇ μητροπό-
λει τῶν Ιουδαίων.

Πλὴν τίνα ιερουργίαν ἡ μονήρης ρέμβη τῆς
φιλοσοφίας ἐτέλει; «Ο Πόντιος Ηλάτας οὐδὲν»
ἔσκεψθη ποτὲ γάλακτον νά περιέλθῃ τὴν καθεύδου-
σαν τερουσαλῆμ, ἵνα δὲ ίδιος ἀντιληφθῇ τῆς βα-
σιλευούσης τάξεως· δὲ ίσοδας ως λύκος κορε-
σθεὶς ἔρεγχεν ἐπὶ βρωμεροῦ τίνος λιθοστρώτου
μᾶς στενωποῦ.

Πανταχοῦ σιγὴ καὶ ἐρήμωσις· ἐνόμιζε τις,
βιαίως ὁ θάνατος εἰσέλασας ἀπενέκρωσε τὴν πό-
λιν καὶ τὸν ὄχλον, δοτις, πρὸ τινῶν ὡρῶν πέσκη-
μονει εἰς τὸ Ηλαιοτόπιον, καὶ βαναύσως εἰς τὴν
ιερατικήν αὐλὴν ἐκράυγαζε, ζητῶν νά πιν αἷμα.

Καὶ τὸ πένθος ηπλούτο ταγετῶδες ὅτε ως
θυητούσα προσευχὴν ἐνὸς ἡμινέκρους ἐρημίτου,
ώς ψόφοις ἀνεπαίσθουσα, ως χλιαρὸν φύστημα
ἐνὸς ἀνθρώπου ἀρχαγγέλου, περιερχούμενον τὰ ἄγια
τῶν ἀγίων, ώστε πεφοβισμένην ἀπόδων εἰς ἐν-
ράγην δάφνην ἐχῆται ἀσφαλές ἀσύλου, ώστε νά
ἔτοιζεν μαρτυρίαν ἀκανθαῖς ώσει μία Μαριάμ ωμίλει
μὲ γυναῖκες δύνειρον, πέρεο ἐφιλοτέχνησε διά τὸ
ἄλλος της εἰς ἐπονήσιον μουσιγέτης, ως ἀναπνοή
ἐνὸς ἀπαλοῦ στίθους πασχούσης νεότητος,
ηκούντο πθόγγοι μυστηριώδους πόνου.

Καὶ η γῆ φεύ! τὸν ὑγνέα.

Δέν συνηθάνθη ἔνα σπαραγμόν, δοτις δειλά
κατέπιγε τὴν ἀγνόδνα, ἵνα μην ἐξυπνήσωσι
καὶ αὐτοὶ τῆς Σιών οἱ κορυδαλλοί, οἵτινες ὑπὲ τὸ
φύλλωμα τῶν ὡρῶν ἐφιλοξενοῦσι μυρδίνων.

«Ω νῦξ ἀγία!

Αἴφνις, μιὰ σκιά εἰς τὸ βάθος παρέρχεται τῆς
Γεθσημανῆς. Σκιά αἰθέριος, ἀλλόκοτος. Σκιά
διαχέουσα ἀχώματα, σκιά μαγνητίζουσα, σκιά

διαθερμαίνουσα τὰ ρόδα καὶ τοὺς ναρκίσσους τοῦ σιγηλοῦ κύπου, διὰ γὰ συγκινηθῶσι καὶ οὐτοὶ ὑπὸ ἐνὸς μυστηρίου.

Σκιά, ἥτις ἔφαινετο ὡς γὰ προσεπάθει ν' ἀποκρύψῃ τὰς φλόγας, αὔτινες ἔξηρχοντο ἀπὸ τὴν μελανήν τῆς εἰκόνα.

Καὶ ἡ ψυχὴ, ὑπὸ τὴν ἄρρωτον ἔμπνευσιν ἐνὸς προφητικοῦ χρονισμοῦ, πλησιάζει ἀφανῆς πρός ἕκειναν, ἥτις σταματίσασα πλέον ἔφαινετο ὡς ν' ἀνέμενε τι παρὰ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ.

Μαγικὴ δύναμις ἀλέκτρις τὸ ἔαθαφος, ὧσει γὰ συνεννοῦτο μέτα τοῦ "Ἄδου", καὶ ὑπὲρ αὐτὴν ἀκτὶς τις, μῆδις ὄφατὴ, ὡς μικροσκοπικὸς κεραυνὸς ἀπὸ τὰ ἔγκατα αὐτῆς ἐκπεμπόμενος, ἔχανετο εἰς τὸ ἀπειρον, ὧσει γὰ προσεκάλει τὸν οὐρανὸν πρὸς συνεννοῦντιν.

Καὶ ἡ ψυχὴ, περίτρομος πρὸ τοῦ σκοτεινοῦ ὁράματος, ἐνόμισε πρὸς στιγμὴν, ὅτι διαιρογία τις ἵπαρξις ἀφανῆς κατῆλθεν ἐκεῖ, ἀπὸ τὰ βάθον τοῦ στερεῶματος, ἔχουσα ἀποστολὴν τόσῳ μεγάλην, ὃστε πᾶνάτει ἔκεινον γὰ τὴν κατανοῦσθαι.

Καὶ ἡ γῆ ἔχωρει, καθιστώσα τὸ πένθος βαθύτερον.

Ἡ ψυχὴ ἡγωνία πρὸ τοῦ παραδόξου, ἀλλ' ἔκεινον πλέον ἐλάμβανε μορφὴν ἀνθρωπινὴν εὐκοινῶς ὥδη διεγράφοντο ὑψωμέναι αἱ χεῖρες ὡς ἰκετεύουσαι, καὶ ἐκάμπτοντο τὰ γόνατα ὥπο τὸ βάρος δυσπόνου πόνου.

Καὶ ἡ πρὸς ἀμορφὸς σκιερὰ μάζα, ἐνόμιζε τις ὅτι ἀπετελεῖτο ἀπὸ σάρκα παρασθομένην, ἀπὸ στήθον πάσχοντα, ἀπὸ ὄφαλον μούς κλαίοντας, ἀπὸ κεῖλη πικρῶς διανοιγόμενα, ὅπως ψιθυροὶ ἐκφύγωσιν ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας, θρηνῶδεις. Ὡς θὰ ἦτον ὡς μέγιστος μάρτυς.

Δυγμοὶ ἐτάρασσον τὸν διστυχοῦσαν ἔκεινην τὴν ζωὴν, καὶ τὸ πᾶν ὑπὸ μέτοχον τοῦ ἀλγούς της.

Αἴφυγε, στόνος καυστικὸς διαρροιγνύει τὴν στήνην, ἡ γῆ δίεται, αἱ πέτραι σχίζονται, βοϊ παταγώδης διαδέχεται τὸ κενόν, ὧσει ἐκ τοῦ ἀπυθυμένου χάους γὰ κατήρχετο εἰς ἡλιος, ὑπὸ πληθύος συνοδευμένος πλαντῶν τὸ ὄλοφυρόμενον ἐκεῖνον ὃν μεταβλεπται εἰς γίγαντα οὐ ἐκαστον τὸν δάκρυον ὡς πελώριος ἀδάμας συνετοίθετο πίπτων ἐπὶ τοῦ ἔνδον ἐδάφους, καὶ ὧσει γὰ ὑμίλει τότε δλόκληρος ὁ κόσμος, ἡκούσθη ἐν ἀλησμόντον, ἐν ἀγγελικῷ τατού, ἐν περιπαθέματον : Πάτερ!

Ἄλλ' ἡ τλήνων ψυχὴ, ἡ μόνη μάρτυς τῆς μοναδικῆς ἔκεινης σκηνῆς, δὲν ἀντέχει ἐπὶ πλέον· νομίζει διτὶ εὐρέθη ἐπὶ τοῦ κόσμου, ὃν οἱ ζῶντες ἀγνοοῦσι, καὶ ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ γὰ γνωρίσθη ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ἀθανασίαν, ἀποκάμνει καὶ ναρκοῦται.

Τις γνωρίζει τὰ μετέπειτα τῆς ἀγίας νυκτὸς ἔκεινης;

X. A. H.

★ Ο ΣΣΙΑΝΟΥ ★

ΑΣΜΑ

ΙΝΑΙ ι νύχτα είμαι μονάχη, χαμένη, στὸν ἀνήσυχο λόφο. Ὁ ἀνεμος στὰ βουνά φυσάει. Ὁ χείμαρρος ἀπὸ τοὺς ὕδατας μὲ θόρυβο κυλᾶ. Κανένα καλύβι δὲν μὲ φυλάει ἀπ' τὴν βροχήν, δὲν μὲ φυλάει ἀπάνου στὸν ἀνήσυχο βράχο.

Φεγγάρι, ἔνγ' ἀπ' τὰ σύγνεφά σου! ἀστέρια τῆς νύχτας φανῆτε! Ἄσ τοῦ μέρος, ποῦ ἡ ἀγάπη μου ἀναπαύεται ἀπὸ τὴν κούρασιν τοῦ κυνηγοῦ μὲ τὸ τόξο ξετεντομένο σύμμα του, μὲ τὰ σκυλλαί του λαχανιασμένα γύρω

του. Ἀξίζει, ἀξίζει, γὰ κάθωμαι δῶ μονάχη στὸ βράχο, ἀπάνου στὸ χείμαρρο;

὾ χείμαρρος είναι φουσκωμένος κι' ἡ ἀνεμοζάλη μουγγιρίζει. Δὲν ἀκούω τοῦ ἐραστοῦ μου τὴν φωνήν.

Γιατὶ ὀργεῖ ὁ Σαλγκάρ μου; Λησμόνησε τὸ λόγο του; Νά, ἐδῶ είναι ὁ βράχος καὶ τὸ δένδρο νά τον ὁ ἀνήσυχος χείμαρρος. Σαλγκάρ μοῦ ὑποσχέθηκες νάσαι δῶ μὲ τὸν ἐρχομό τῆς νύχτας. Ἄλλοια μου; ποῦ νάσαι τὸ δόρυ του ὁ Σαλγκάρ μου; Μὲ σένα θέλεια νάφευγα, γ' ἀφῆσω πατέρα κι' ἀδερφό, τοὺς περίφανους!

Πολὺν καιρὸν οἱ δικοὶ μας ὀχτρεύονται, μά μετὶ δὲν εἴμαστε, Σαλγκάρ, ὀχτροί!

"Ανεμε, σιώπα μιὰ στιγμὴ, μιὰ στιγμὴ, χειμαρρος, ήσυχη, γ' ἀντηχῆσῃ ὑφωνή μου μέσα στὸ λαγγάδι, νά μ' ἀκούσῃ ὁ ταξειδιώτης μου. Σαλγκάρ, ἔγω φωνάζω. Νά, ἐδῶ είναι τὸ δένδρο, κι' ὁ βράχος. Σαλγκάρ, φίλε μου, είμαι δῶ, γιατὶ δὲν ἐρχεσαι;

Τὸ φεγγάρι φαίνεται, τὰ κύματα λάμπουν, οἱ βράχοι ἀσποδίζουν· ξανοίγω μακρού, γά δὲν τὸν βλέπω, στὴν κορφὴ τὰ σκυλλαί του μπροστινὰ δὲν ἀγέλουν τὸν ἐρχομό του. Ἀξίζει νάμαι μονάχη ἐδῶ;

Μά... ποιοι νάναι κείνοι, ποῦ είναι κεῖ κάτου πλαγιασμένοι ἀπάνω στὰ ρείκια; ... Ο ἐραστής μου... ὁ ἀδερφός μου...

Μιλεῖστε, ἀγαπημένοι μου! Σιωπαίνουν... Πως ἡ ψυχὴ μόνος βασανίζεται! "Ἄχ! είναι πεθαμένοι! Τὰ σπαθιά τους είναι κόκκινα ἀπ' τὴν μάχην. "Ἄχ! ἀδερφέ μου, ἀδερφέ μου, γιατὶ σκιτωσες τὸν Σαλγκάρ μου; "Ἄχ Σαλγκάρ μου, γιατὶ σκιτωσες τὸν ἀδερφό μου;

Σᾶς ἀγαποῦσα τὸ σο και τοὺς δύο! Ὁ στίν μέσον ἀπὸ χίλιους ίσουν δημορφος ἀπάνου στὸ λόγκο! Ίτανε τρομερὸς μέσα στὴν μάχην! Ἀπαντίσατε μου. ἀκούστε τὴν φωνὴν μου πολυαγαπημένοι μου! Ἄλλοια μους είναι βουδοί, γιὰ πάντα τὸ στήθος τους είναι κορυδάν τὴν γῆν.

"Ω ψηλά ἀπὸ τὸ βράχο τοῦ λόφου, ψηλά ἀπὸ τὴν κορφὴν τοῦ ἀνήσυχου βουνοῦ· μιλῆστε ψυχής τῶν ἀπεθαμμένων! μιλῆστε, δὲν θ' ἀνατριχιάσω καθόλου. Ποῦ πάγατε ν' ἀναπαυθῆτε; Σὲ ποιά σπηλιά τῶν βουνῶν πρέπει νὰ σᾶς εῦρω; Δὲν ἀκούω καμίαν ἀδυνατισμένην φωνὴν· ὁ ἀνεμος δὲν μού φέρει τὴν ἀπάντησιν τῶν ἀποθαμμένων.

Μὲ τὴν θλίψιν μου στέκομαι, μὲ τὰ δάκρυα περιμένω τὴν αὐγὴν. Σκάλετε τὸ μνήμα, δεῖς, οἱ φίλοι τῶν πεθαμένων, μὰ μὴν τὸ κλείστε, ἀνὴν ἐλθω. "Η ζωὴ μους θάναται σᾶν δύνειρο Θὰ μπροστάσαι πίσω ν' ἀπομείνω;

Ἐδῶ θέλω νὰ μείνω μὲ τοὺς ἀγαπημένους μου, κοντά στὸ χείμαρρο, ποῦ κυλᾶ ἀπὸ τὸ βράχο. "Οταν ἀπάνου στὸ λόφο νυχτάνει κι' ὁ ἀνεμος ἐρχεται κυλῶντας ἀπάνω στὰ ρείκια, ἡ ψυχὴ μου πρέπει νὰ στέκῃ μὲ τὸν ἀνεμο καὶ νὰ μιθολογάῃ τὸν θάνατον τῶν ἀγαπημένων μου.

"Ο κυνηγὸς θὰ μ' ἀκούσῃ μεσ' ἀπ' τὴν καλύβη του· θὰ φοβηθῇ τὴν φωνὴν μου καὶ θὰ τὴν ἀγαπήσῃ· γιατὶ θάναι γλυκειά ἡ φωνὴ μου κλαίοντας τοὺς φίλους μου.

Τοὺς ἀγαποῦσα τόσο και τοὺς δύο!

Κέρκυρα

Μετάφραση ΕΙΡΗΝΗΣ ΖΑΒΙΤΖΙΑΝΟΥ ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ

